

**EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM PEDAGÓGIAI ÉS
PSZICHOLÓGIAI KAR
NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA**

BALOGH JUDIT ANDREA

**EDZŐI SZEREPEK ÉS FELADATOK ÉRTELMEZÉSE A
MAGYAR KOSÁRLABDASPORTBAN A TAO-RENDSZER
HATÁSAINAK TÜKRÉBEN**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

2022

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Neveléstudományi Doktori Iskola

A Doktori Iskola vezetője: Prof. Dr. Zsolnai Anikó

Sport és Egészségnevelés Program

Programvezető: Prof. Dr. Szabó Attila

Balogh Judit Andrea

**Edzői szerepek és feladatok értelmezése a magyar kosárlabdacsapattal a
tao-rendszer hatásainak tükrében**

Doktori (PhD) disszertáció tézisei

Témavezető: Prof. Dr. Bárdos György

A bíráló bizottság tagjai:

Elnök: Prof. Dr. Szabó Attila (ELTE PPK)

Titkár: Patakiné Dr. Bősze Júlia (ELTE PPK)

Belső opponens: Dr. habil. Gósi Zsuzsanna (ELTE PPK)

Külső opponens: Dr. habil. Révész László (EKKE PPK)

Tagok: Dr. habil. Szivák Judit (ELTE PPK)

Dr. Bukta Zsuzsanna (ELTE PPK)

Dr. Szikora Katalin (TE)

Póttagok: Dr. habil. Kovács Katalin (ELTE PPK)

Prof. Dr. Gécsi Gábor (TE)

2022

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	4
2	A KUTATÁS ELMÉLETI HÁTTERE	5
3	A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI	8
4	A KUTATÁS MÓDSZEREI	9
4.1	Kutatási eszközök	9
4.2	A minta	10
4.3	Vizsgálati módszerek.....	11
4.4	Az adatfeldolgozás módszerei	11
5	EREDMÉNYEK	12
5.1	A tao-rendszer hatása a sportkörnyezetre	12
5.2	Az edzők nézetei.....	12
5.3	Az edzői csoportok különbségei.....	13
6	ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK.....	16
	A TÉZISEK IRODALOMJEGYZÉKE.....	18
	PUBLIKÁCIÓK A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁBAN.....	20
	EGYÉB PUBLIKÁCIÓK	20

“A coach will impact more people in one year than the average person will in an entire lifetime.”¹

Billy Graham, amerikai prédikátor

1 BEVEZETÉS

A testmozgás jelentőségéhez napjainkban nem férhet kétség. A fizikai aktivitás általánosan alacsony szintje, illetve szinte teljes hiánya a sportolást egyértelműen életminőséget befolyásoló korrekciós, prevenciós és rekreációs tényezővé teszi (Biróné, 2004). Habár a sport kétségkívül az egyén számára a leghasznosabb, a társadalom számára is kiemelt jelentőségű: az egészségügyi és a társadalombiztosítási kiadások csökkenése bizonyítottan kedvező hatással van a gazdasági mutatókra (Vörös, 2017). Az egészségügyi hatásokon túl a sportolás életkortól függetlenül számos egyéb pozitívummal szolgálhat, melyek legalább olyan fontosak lehetnek a sportolók számára. Mivel a felnőttkori aktivitás gyermekkorban alapozható meg a leghatékonyabban (Batista et al., 2019; Palomäki et al., 2018), kulcsfontosságú, hogy a testedzés beépüljön a gyerekek és a tinédzserek életmódjába. A testmozgás kedvező hatásai azonban csak akkor érvényesülnek, ha azt rendszeresen művelik, ezért a sporttevékenységet úgy kell irányítani, hogy az hosszú távú elköteleződéshez vezessen.

A hazai sportközeg egyik jellemző sajátossága, hogy az iskolai rendszerben történő szervezett sportolás és kiválasztás a mindennapos testnevelés bevezetése ellenére sem honosodott meg, a rendszeres sportolás így zömében sportklubokban történik. A sportegyesületek, de legfőképpen az ott dolgozó edzők ezért meghatározóak a sporthoz fűződő attitűdök kialakulásában vagy megváltoztatásában. Nagymértékben függ az edző személyétől, hogy a sportolás rendelkezik-e a hozzá köthető pozitívumokkal (Mallett, 2013), hiszen a sport nem természeténél fogva jó és nem feltétlenül kedvező kimenetelű. A sportolók céljaitól függetlenül, az edzőknek a sportolók tudásának és teljesítményének növelése mellett ki kell használniuk a lehetőséget sportolók sokszempontú fejlesztésére, melynek hasznát a tanítványok „civil” életükben, hosszú távon is élvezhetik. Ha az edző nincs tudatában saját szerepe és felelőssége fontosságának, a sportközeg könnyen rossz irányt vehet, a sportolásban rejlő potenciál kiaknázatlan marad, melynek végső soron a sportolók látják kárát.

¹ Egy edző több ember életére van hatással egy év alatt, mint egy átlagember egész élete során.

A társadalmi változások következtében az edző szerepe az utóbbi évtizedekben jelentősen átalakult, feladatai megsokasodtak, összetettebbé, sokrétűbbé váltak. A sportolót, a sportolók fejlődését, motivációit, az edzés-versenyzés folyamatát és hatásait vizsgáló hazai és nemzetközi szakirodalom igen terjedelmes, meglehetősen hiányos azonban az edző személyére, nézeteire, véleményére és munkájára vonatkozóan. Különösen csekély figyelem irányul a versenyzésre épülő sportkörnyezetben dolgozóakra, akiknek lehetőségeiktől függetlenül számos elvárásnak kell megfelelniük.

2 A KUTATÁS ELMÉLETI HÁTTERE

A hazai sportéletben az 1970-es években elindult, majd a rendszerváltozás után tetőző kedvezőtlen folyamatok rendkívül nehéz helyzetbe hozták a sportklubokat és a sportági szakszövetségeket. A 2007-ben elfogadott Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia hosszú idő után először jelentett reményt a pozitív irányú elmozdulásra. 2010-ben stratégiai ágazattá vált a sport, de a legnagyobb változást az eredetileg öt látványcsapatsportágra vonatkozó társaságiadó-kedvezmény (tao) lehetőségének 2011-es bevezetése hozta el. Az 1996. évi LXXXI., társasági adóról és osztalékadóról szóló törvény Európai Bizottság által is jóváhagyott módosítása úgy rendelkezett, hogy a társasági adó fizetésére kötelezett adózók adójuk egy részéből – az államkasszába való befizetés helyett – a kijelölt öt látványcsapatsportág sportszervezeteit támogathatják. A társaságiadó-kedvezmény bevezetésének legfőbb célja a sportolói létszám növelése, a sportolás feltételeinek javítása és az edzők bérének rendezése volt.

A sport a társaságiadó-kedvezmény lehetőségének köszönhetően ismét fontos társadalmi tényező lett, az igazolt sportolók létszáma emelkedésnek indult (Gösi, 2017), a sportban dolgozók körülményei javultak (Balogh, 2019), az edzői szakma újra vonzóvá vált. A tao bevezetésének kezdeti nagy nyertesei egyértelműen az edzők lettek, a klubok számára kielégítőbb javadalmazás mellett ismét lehetővé vált főállások létesítése. Habár a tao lehetősége pozitív változásokat eredményezett a kiemelt sportágakban, negatívumai is akadnak, melyek közül talán a legfontosabb az, hogy a hagyományos szponzoráció sok sportszervezetben teljesen megszűnt (Sárközy, 2017), így a kedvezményezettnek erősen tao-függővé váltak.

Az edzői munka rendkívül összetett tevékenység. A sport ma már minden szinten a korábbiaknál jóval többet követel az edzőtől – mindezt dinamikus, állandóan változó, zavaros és sokszor ellentmondásos környezetben (Walsh, 2011). Az edzőnek ezért több szerepben is helyt kell állnia munkája során, egy személyben többek között nevelő, vezető, tanár, barát, mentor, menedzser, szakértő, motivátor és pszichológus (Gordon, 2009; Krulj-Drašković et al.,

2011; Lara-Bercial et al., 2017). A sportkörnyezettől, a sportolók életkorától, a sporttevékenység szintjétől és az aktuális feladatoktól függően ezek a szerepek eltérő hangsúllyal jelennek meg az edzői tevékenységben (Miles, 2003).

Az edzői munka kereteit a tágabb és a szűkebb társadalmi- és sportkörnyezet határozza meg, ami az edző személyiségével együtt döntően befolyásolja az edző nézeteit és attitűdjét. A hatékony edző éppen ezért kontextusfüggő (Walsh, 2011), a szélesebb és a szűkebb környezetet is figyelembe veszi: céljait, módszereit, kapcsolatait az adott helyzetnek megfelelően alakítja. Mindehhez speciális tudás szükséges, melyet három fő kategóriába sorolhatunk (Gould & Mallett, 2021):

- szakmai tudás
- interperszonális tudás
- intraperszonális tudás

Mivel a sportkörnyezet számos fizikai és mentális kihívást tartogat a sportolók számára (Swann, 2016), a sporttól nem csak a szakmai fejlesztés várható el, a sportolót egész személyiségében, holisztikusan szükséges szemlélni, a motorikum mellett lelki, szellemi és szociális egységként kell fejleszteni (Cale & Harris, 2011; Cassidy et al., 2009). Ennek megfelelően, az edző feladatai öt fő területre oszthatók (Haskins, 2010):

- fizikai/testi fejlesztés
- technikai képzés
- taktikai képzés
- mentális fejlesztés
- személyiségfejlesztés és szocializáció

Fenti felosztást tágabb keresztmetszetben sportszakmai és pedagógiai területre szűkíthetjük (Kanczler & Nagykáldi, 2008). A két feladatkör kétségkívül egyformán fontos és szoros összefüggésben van egymással (Nádori, 1991), a sportkörnyezet kitűnő eszköze a személyiség formálásának, ugyanakkor a teljesítmény növelésének is alapvető feltétele a személyiség fejlesztése. Ha az edző jól végzi munkáját, a sportolók mozgáskészségeik és sportágspecifikus tudásuk gyarapítása mellett az élet több területén is hasznosítható tapasztalatokra tesznek szert.

Pedagógiai feladatok

Mivel az egyesületi keretek között sporttevékenységet folytatók többsége gyermek, tinédzser, vagy fiatal felnőtt, a sport kiválóan alkalmas nevelési feladatokra, hiszen a sportban

adódó helyzetek – megfelelő szabályrendszer keretében – a személyiség fejlődését a kívánt irányba terelhetik. Ahhoz azonban, hogy a pozitívumokat ki lehessen aknázni, a sportolóknak rendszeresen és hosszú távon el kell köteleződniük, mely a motiváció kialakításával, fenntartásával és erősítésével érhető el. A motiváció nemcsak az elköteleződés szempontjából kulcsfontosságú, de alapvetően befolyásolja a képzés eredményességét és a sportteljesítményt is (Avcı et al., 2018; Jowett et al., 2017; Vella et al., 2011). A motiválás ezért a sportolás szintjétől függetlenül az edző legfontosabb feladata, ugyanolyan szükséges az élsportolók, mint a kezdők esetében. Az edző-sportoló kapcsolat szintén meghatározó a sportolási kedv szempontjából, akkor hatékony, ha a célok és az alkalmazott módszerek mindkét fél által elfogadottak és a célok elérése érdekében a két fél egymást tiszteletben tartva, a másik fél szükségleteit figyelembe véve működik együtt.

Az edző személyisége és viselkedése döntő jelentőségű a nevelési feladatok megvalósításában, hiszen cselekedeteiben tükröződnek elvei és meggyőződései, melyek példaként szolgálnak a sportolók számára. Ha az edző nem megfelelő értékeket közvetít, a sportolás nem szolgálja a tanítványok szocializációját, és csak annak a szűk rétegnek lehet hasznos, akik eséllyel törekednek az élsport irányába. A sportolók túlnyomó többsége azonban nem válik hivatásossá, ami nem jelenti azt, hogy számukra a sport nem hordozhat értékeket. Az edzőtől függ, hogy milyen mértékben aknázza ki a nevelésre adódó alkalmakat, illetve mennyire törődik azzal, hogy minden tanítványa fontos, életre szóló tapasztalatokat szerezzen. Az edzők rátermettsége ezért semmiképpen nem mérhető csupán szakmai tudásuk alapján, hiszen zömmel utánpótláskorúakkal foglalkoznak, akik számára a pozitív élmények megélése legalább olyan fontos, mint a sportági technika és taktika pontos elsajátítása.

Sportszakmai feladatok

Az utóbbi időben a sportolók edzőik felé irányuló elvárásai változásokon mentek keresztül. A sportolók (és szüleik) számára egyéni sikerességük a korábbiaknál fontosabb lett, ezért az edzőtől elvárják, hogy összeszedett és szakmailag felkészült legyen, alkalmazott módszereit pedig folyamatosan fejlessze, hogy azok segítsék őket céljaik elérésében (Ferrar et al., 2018; Stewart, 2013). Ez kihívások elé állítja az edzőket, mivel nemcsak a sportág változásait és a sporttudomány legújabb eredményeit kell éberrel követniük, de módszereiken is ezek szellemében szükséges változtatniuk.

Az edző szakmai feladatai elsősorban a sportolók erőnlétének, koordinációjának, technikai és taktikai tudásának fejlesztése, valamint mentális és érzelmi kapacitásának növelése köré épülnek. A tanulás és a teljesítmény a sportolás minden szintjén fontos, jelentőségük

azonban a különböző korosztályokban nem egyformán hangsúlyos. A legfiatalabbaknál a mozgásműveltség fejlesztése, a sokoldalú képzés, a sportági alapok és a sportág alapvető szabályainak elsajátítása áll a középpontban, míg idősebb sportolók esetében az erőnlét fejlesztése, a sportág speciális elemeinek gyakorlása, valamint a technikai és a taktikai felkészültség tökéletesítése a legfontosabb cél. A teljesítmény és a versenyeredmények az arra való speciális felkészítéssel együtt az utánpótlássportban időnként szintén lényegessé válnak, míg a felnőtt versenysportban a kizárólagos célt jelentik. A különböző célok ellenére az edző munkája minden esetben ugyanabból a három fő fázisból áll: tervezésből, gyakorlati munkából és reflexióból (Stafford, 2011).

3 A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI

A fiatal sportolók szükségleteit, az edző feladatait és az edzés hatásait számos kutatás vizsgálta, kevesen fordították azonban figyelmüket a sportolás irányítói felé. Az utóbbi időben átalakult, kihívásokkal teli, ellentmondásoktól sem mentes hazai közegben dolgozó edzők számára a társaságiadó-kedvezmény lehetősége újabb változásokat generált, melyek tovább alakították a sportkörnyezetet. A tao-rendszert vizsgáló szakirodalmak többnyire a létszámnövekedésre és a gazdasági vonatkozásokra fókuszálnak, ezek hatása az edzők és a sportolók oldaláról azonban egyelőre feltáratlan. Nem kapnak figyelmet a sportszakemberek társadalmi státuszát és mindennapi munkáját érintő változások sem, pedig elképzelhető, hogy a tao-rendszernek köszönhető ugrásszerűen megnövekedett források a vártnál kisebb mértékben változtattak az edzők munkafeltételein és megbecsülésén.

Fentiek tükrében a dolgozat fő célkitűzése (1) a társaságiadó-kedvezmény honi kosárlabdaedzőket érintő hatásainak bemutatása; valamint (2) az edzők nevelési és sportszakmai munkáról alkotott véleményének és attitűdjeinek feltárása. A fő célkitűzések keretében meg kívánom ismerni, hogy történtek-e változások az edzők munkakörülményeiben és észlelt megbecsülésében a tao-rendszer hét éve alatt, illetve, hogy miként alakították a megváltozott körülmények a munkájukra leginkább ható szempontok megítélését. A dolgozatban törekszem arra is, hogy azonosítsam az edzői állomány demográfiai összetételét és jellemzőit, emellett rávilágítsak a különböző szempontok alapján létrehozott edzői csoportok nézeteiben jelen lévő különbségekre. Különösen érdekesek lehetnek a női és a férfi edzők közötti eltérések, melyek alátámaszthatják, vagy éppen cáfolhatják az edzőnők alacsonyabb foglalkoztatási rátájának egyes érveit.

Az edzők gondolkodásának megismerésével a kosárlabdasporthoz példáján keresztül közelebb kerülhetünk a sportkörnyezet aktuális problémáinak megértéséhez. Az eredmények hasznosak lehetnek a klubvezetők és a szakmai vezetők számára is, hogy javíthassák edzőik körülményeit és támogathassák szakembereiket az észszerű és vállalható kompromisszumok megkötésében. A sportágban folyó munka jellemzői rávilágíthatnak azokra a területekre, ahol tudatosabb edzői tevékenység szükségeltetik. Mindez nemcsak a klubok utánpótlás-stratégiájának, valamint az edzőképzés, illetve a továbbképzések tananyagának fejlesztését segítheti, de hozzájárulhat a pozitív sportkörnyezet kialakításához is, ami erősítheti a sportolók kötődését, ezáltal mérsékelheti az indokolatlanul korai és nagyarányú lemorzsolódást.

4 A KUTATÁS MÓDSZEREI

A leíró-feltáró kutatás két részből áll. Az első részben a társaságiadó-kedvezmény hatását vizsgálom a kosárlabdasporthoz környezetére, az edzők elégedettségére és egyes attitűdjeire. Ehhez a tao előtti utolsó évben, 2010-ben (N=152) és a tao rendszer virágzásának csúcsán, 2018-ban (N=357) felvett kérdőívek eredményeit használok fel, míg a második részben a 2018-as kérdőíves felmérés segítségével elemzem az edzők munkával kapcsolatos vélekedéseit.

4.1 Kutatási eszközök

A kérdőív az edzők sokszempontú vizsgálatát célozta meg az edzői munkáról alkotott véleményük, nézeteik és attitűdjeik feltárásával. A kérdőív első változatát 2010-ben készítettem el, a kérdéskörökben szereplő itemek a meglévő szakirodalom problémafelvetésein alapulnak, de saját tapasztalataim és vélekedéseim is alakították őket. A feltett kérdések a válaszadók demográfiai jellemzőire, elégedettségükre, illetve nézeteikre vonatkozó fogalmakat és állításokat tartalmaznak. Habár meglehetősen nehéz éles határvonalat húzni a pedagógiai és a sportszakmai nézetek között, a kérdőívben szereplő 78 kérdést öt csoportba soroltam:

- 1) sportkörnyezet
- 2) edzői tulajdonságok
- 3) attitűdök
- 4) pedagógiai munka
- 5) sportszakmai munka

A kérdőív eredményeinek birtokában kilenc, az eredmények mélyebb megértését célzó félig strukturált interjút készítettem.

4.2 A minta

A kutatáshoz használt kérdőívet két időpontban, 2010-ben és 2018-ban töltötték ki Magyarországon dolgozó kosárlabdaedzők (1. táblázat).

1. táblázat. A két minta demográfiai jellemzői.

	2010		2018	
Mintanagyság	152		357	
Edzők életkora	M=39,7 (SD=11,5)		M=40,6 (SD=12,0)	
Edzői tapasztalat (év)	M=12,9 (SD=10,4)		M=12,5 (SD=10,6)	
	Összes	%	Összes	%
Edző neme				
Nő	47	30,9	110	30,8
Férfi	105	69,1	247	69,2
Edzői korcsoportok				
23 év alatti	7	4,6	19	5,3
23-35 éves	51	33,6	109	30,5
36-45 éves	50	32,9	117	32,8
46-55 éves	24	15,8	65	18,2
55 év feletti	20	13,2	47	13,2
Iskolai végzettség				
Egyetemi/főiskolai	114	75,0	265	74,2
Érettségi	35	23,0	90	25,2
Szakmunkásképző	-	-	2	0,6
Általános iskola	3	2,0	-	-
Szakirányú végzettség				
Szakedző	41	26,9	48	13,5
BSc (testnevelő-edző)	2	1,3	15	4,2
Testnevelő	27	17,8	69	19,3
OKJ	62	40,8	220	61,6
Nincs	20	13,2	5	1,4
Csapat neme				
Lány/női	49	32,2	91	25,5
Fiú/férfi	75	49,3	146	40,9
Mindkettő	28	18,4	120	33,6
Csapatok korosztálya				
U10	34	11,1	112	17,0
U11-12	72	23,4	183	27,8
U14	46	14,9	136	20,7
U16-18	90	29,2	140	21,3
U20-felnőtt	66	21,4	87	13,2

Az interjúalanyok kiválasztása céltudatosan, a minta sokszínűségével összhangban, a különböző vizsgálati szempontokat tükröző módon történt (2. táblázat).

2. táblázat. Az interjúalanyok jellemzői.

Alany	Nem	Tapasz- talat (év)	Csapat neme	Akadé- mia	Végzett- ség	Koros- tály	Tao előtt dolgozott	Főállás
1.	Férfi	10	Lány	Igen	BSc	U16	Nem	Igen
2.	Nő	3	Lány	Nem	BSc	U11-12	Nem	Igen
3.	Férfi	11	Fiú	Nem	BSc	U16	Igen	Igen
4.	Férfi	40	Fiú	Nem*	OKJ	Felnőtt	Igen	Igen
5.	Nő	14	Vegyes	Nem	OKJ	U12	Igen	Nem
6.	Nő	7	Fiú	Igen	MSc	U16	Nem	Igen
7.	Férfi	32	Fiú+lány	Nem	OKJ	U14	Igen	Igen
8.	Férfi	2	Vegyes	Igen	OKJ	U10	Nem	Nem
9.	Férfi	5	Fiú	Nem	OKJ	U18	Nem	Igen

*akadémia felnőtt csapata, de szervezetileg nem tartozik az akadémiához

4.3 Vizsgálati módszerek

A kutatás első részében – mely a sportkörnyezetben történt változások hatásait vizsgálja az edzők munkafeltételeire és attitűdjeire – a 2010-ben és a 2018-ban felvett kérdőívek azonos kérdéseiből kiválasztott itemek eredményeit hasonlítottam össze. A második részben a kosárlabdaedzők szakmával kapcsolatos nézeteinek és attitűdjeinek megismerésére a 2018-ban kitöltött kérdőíveket használtam fel. A teljes minta elemzése mellett a kitöltőket az alábbi négy háttérváltozó szerinti kategóriába soroltam:

- edző neme (nő/férfi)
- edzői tapasztalat (10 évet vagy kevesebb /11 évet vagy több időt a szakmában eltöltött edzők)
- csapat neme (lány, fiú, mindkét nem)
- klub minősítése (akadémia/egyesület)

Az egyes kategóriákon belüli csoportok összehasonlításával elemeztem az edzők munkáját érintő nézetek azonosságait, illetve különbözőségeit. A kérdőíves eredmények után felvett félig strukturált interjúk az edzők meggyőződéseinek mélyebb megértését segítették.

4.4 Az adatfeldolgozás módszerei

A kérdőíves adatok statisztikai analízise SPSS Statistics 25.0 programmal történt, melynek során leíró statisztikát készítettem, valamint keresztábra-elemzést, Khí-négyzet próbát, Pearson-féle korrelációt, kétmintás t-próbát, egyszempontos ANOVA-vizsgálatot és Tukey post hoc tesztet végeztem. Szignifikancia-szintnek az 5 százalékos hibahatárt vettem alapul ($p < 0,05$). Mivel az interjúk célja a kérdőíves kutatás kiegészítése és értelmezése volt, a

kvalitatív kutatásokra jellemző kiértékelési módszereket nem találtam szükségesnek, amit a minta kis mérete sem tett volna elfogadhatóvá.

5 EREDMÉNYEK

5.1 A tao-rendszer hatása a sportkörnyezetre

Az eredmények azt mutatták, hogy 2010-hez képest 2018-ban az edzők jobbnak ítélték munkakörülményeiket, nyolc év alatt az elégedettek aránya 40%-ról közel kétharmadra nőtt. A nem elégedett szakemberek aránya azonban még így is magasnak mondható annak tükrében, hogy a sportágba áramló, korábban sosem látott összegek lehetővé tették a körülmények széles körű javítását. A munka feltételei kisebb-nagyobb mértékben javultak, a létesítményhelyzetet azonban nem sikerült megoldani, a teremépítések láthatóan nem tudtak lépést tartani a sportolók létszámának növekedéséből adódó igényekkel.

A válaszok alapján a társaságiadó-kedvezmény időszaka az edzők által érzékelt megbecsültséget egyaránt pozitív irányba változtatta, de még mindig messze áll az elvártaktól. Az anyagi elismertség az erkölcsnél nagyobb mértékben növekedett, a kérdőív kitöltői az erkölcsit, míg az interjúalanyok az anyagit tartják jobbnak. Mindenképpen pozitív, hogy bár az edzők elégedetlenek megbecsültségükkel, mégis örömmel végzik munkájukat.

A kérdőív eredményei szerint a képzési feladatok a tao előtti időhöz képest jobban előtérbe helyeződtek, a szakemberek sikerességüket nem kizárólag számszerű eredményekben mérik. Közrejátszhat ebben, hogy az edzők a korábbiaknál nagyobb mértékben alkalmazkodnak tanítványaikhoz és több kompromisszumot kötnek, hogy megfeleljenek játékosaik és a szülők igényeinek. Úgy tűnik, hogy a fiatalok számára elérhető egyéb tevékenységek elszívó ereje 2010 óta tovább nőtt.

A sportágon belüli légkör 2010-hez képest javuló tendenciát mutat, de még mindig messze van a kívánatostól. Az edzők egymás szaktudását csak közepesnek értékelték, és bár 2018-ban kimutathatóan kedvezőbben viszonyultak egymáshoz, a köztük lévő kapcsolatok még mindig nem kielégítőek.

5.2 Az edzők nézetei

A 2018-as kérdőív eredményei alapján az elmúlt két évtizedben az edzői munka inkább nehezebb lett, hiába javultak a munkavégzés körülményei, úgy tűnik, hogy a társadalom változásai, a korábbi, hagyományos értékek devalválódása és a fiatalok élményszerzési lehetőségeinek kibővülése nem kedvez a versenysportnak. Az interjúalanyok rámutattak arra a

kettősségre, hogy bár régebben a rosszabb körülmények és az alacsony fizetések miatt valóban nagyobb kihívást jelentett az edzősködés, az edzőnek jóval nagyobb tekintélye volt a sportolók és a szülők előtt, ami a mainál egyértelműen könnyebbé tette munkáját.

A válaszadók fontosnak tartják azokat a jellemvonásokat, melyek hozzájárulnak szakmai munkájuk eredményességéhez, és azokat is, melyek segítik a pozitív kapcsolatok kialakítását. Az eredmények azt jelzik, hogy az edzők komolyan veszik szakmai munkájukat, de tekintettel vannak sportolóik motivációira is. A többi itemhez képest azonban meglepően alacsonyra értékelt a kompromisszumkészség és a tolerancia, ami azt sejteti, hogy az élet sok területét jellemző autokratikus, a hierarchiát mereven értelmező látásmód a sportban is jelen van. Ezt megerősíti, hogy az edzők nem igénylik túlzottan játékosaik szeretetét, ami a képesség- és készségfejlesztés kiemelt jelentőségére utal. A büntetés bevett módszerként alkalmazása szintén a szakmai célok fontosságára mutat, az egyéni és a kollektív büntetés az edzői eszköztár alapeleme, melyre olykor motiválásként is tekintenek. Valószínűsíthető, hogy a játékosok kötődésének kialakítása sem mentes teljes mértékben a szakmai, vagy klubérdekektől.

A megkérdezettek tisztában vannak az edző nevelésben játszott szerepének jelentőségével, munkájukban komplex szemléletet képviselnek, a sportmozgások oktatásán túl más fontos területek fejlesztését is szem előtt tartják. A helytelen magatartásformákat nem tartják elfogadhatónak, a reklamálással szemben azonban engedékenyebb álláspontot képviselnek. A biztonságos sportkörnyezet megteremtése és a személyiség formálása kiemelt fontosságú számukra, ami azt jelzi, hogy figyelembe veszik a sporttevékenység hosszú távú hasznosságát. A pedagógiai munkát mégsem tervezik konkrétan, azt beszélgetéssel vagy példamutatással, személyiségükön keresztül próbálják megvalósítani. A válaszok ugyanakkor teljesítménycentrikus környezetre is utalnak, a rekreációs célú sportolásra jellemző szempontoknak a többinél kisebb jelentőséget tulajdonítanak.

A szakmai munka az eredmények alapján kiemelkedő jelentőségű az edzők számára, a szakmai tudást annak ellenére meghatározónak értékelik, hogy a győzelmet és az élsportolók kinevelését nem tartják kulcsfontosságúnak. A fejlődést lehetővé tevő, minőségi munka kétségtelenül nemcsak a készség- és képességfejlesztést szolgálja, hanem a sportolók szempontjából is fontos motivációs tényező.

5.3 Az edzői csoportok különbségei

A háttérváltozók alapján felállított négy kategória elemzése a legtöbb statisztikailag szignifikáns különbséget az edző neme szerinti csoportosításban mutatta, a megkérdezettek az itemek harmadában, 26 kérdésben képviseltek eltérő álláspontot. A csapat nemét tekintve 18,

az edzői tapasztalat szerint 17, az akadémiai és az egyesületi edzők között pedig 14 esetben nem egyeztek a vélemények. A csoportok leginkább az edzői tulajdonságokat, míg legkevésbé a szakmai munkát illetően értettek egyet, a környezet, az attitűdök és a pedagógiai feladatok vonatkozásában hasonló arányban tértek el a nézetek (3. táblázat). A pontosság, a szabályok és a mérkőzések megnyerésének fontossága mellett a káromkodás és az edzésterv nélküli edzéstartás elfogadhatósága osztotta meg leginkább az edzői csoportokat, ezek megítélése három-három kategórián belül is szignifikánsan különbözött.

3. táblázat. Az edzői csoportok közti szignifikáns különbségek megoszlása a kérdőív kérdéscsoportjai alapján.

	Kérdések száma	Edző neve	Edzői tapasztalat	Csapat neve			Klub minősítése
				Fiú-lány	Fiú-mindkettő	Lány-mindkettő	
Sportkörnyezet	15	2	3	0	1	2	3
Edzői tulajdonságok	16	6	3	2	0	0	0
Attitűdök	19	7	7	1	4	1	4
Pedagógiai nézetek	18	6	3	1	5	0	3
Sportszakmai nézetek	10	5	1	1	2	2	4

A nemek között talált különbségek egy részét magyarázhatja, hogy az edzőnők között arányaiban több az akadémiai edző, ami valószínűleg jobb munkakörülményekkel és céltudatosabb játékosokkal jár. Az edzőnők szerepüket játékosaik életében férfi társaiknál fontosabbnak vélik, ami azt sejteti, hogy a nők érzelmileg szorosabb kapcsolatokat építenek ki tanítványaikkal. Ezt alátámasztja, hogy azoknak a tulajdonságoknak, melyek meghatározóak a szoros személyes kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, a nők nagyobb jelentőséget tulajdonítanak. Fontosabbak a nők számára azok a szempontok is, melyek szerepet játszanak az örömteli sportolásban és a motiváció fenntartásában, emellett nevelési feladataikat is relevánsabbnak tartják.

Habár az edzőnők magasabb végzettségűek, a szakmában mégis – különösen a nagyobb presztízsű csapatoknál – nagyságrendileg kevesebb nőt találunk, ami egyfajta bizonyítási vágyat generálhat az edzőnőknél. Ez összefüggésbe hozható a szakmai tudásra, a tervezéshez kapcsolódó összetevőkre és a mérkőzések megnyerésére helyezett nagyobb hangsúllyal, és jól jelzi az edzőnők ambícióit.

Az eredmények alapján a szakmában eltöltött tíz év legkevésbé a sportszakmai nézetekre, leginkább az attitűdökre van hatással. Az eredményekre hatással lehet, hogy a tíz évnél régebb óta dolgozó edzők magasabb szakirányú végzettségűek és több köztük a felső korosztályokat

és felnőtt csapatokat vezető szakember. Utóbbi magyarázza, hogy a mozgáslehetőség biztosítása számukra kevésbé prioritás, a győzelem viszont nagyobb hangsúlyt kap, mint a fiatalabb edzők számára.

A példamutatás és a nevelési funkció elsődlegességének eltérő megítélése azt jelzi, hogy a gyakorlatlanabb edzők számára több idő szükséges a szakmai munka megvalósításához, ezért figyelmük kevésbé fordul más szempontok felé. Az is közrejátszhat, hogy edzői filozófiájuk még nem teljesen kiforrott, vagy még nincsenek tisztában az edzői munka összetettségével. A gyakorlati munkához és az edzői viselkedéshez köthető szempontok eltérő megítélése arra utal, hogy a tapasztalat segít a váratlan helyzetek hatékony megoldásában, a munkában eltöltött évek felvértezik az edzőket, megtanulják kezelni a rájuk nehezedő nyomásból adódó kihívásokat és problémákat.

A csapatok neme szerinti elemzés a legnagyobb egyetértést az edzői tulajdonságok, a legkisebbet a sportszakmai feladatok megítélésében mutatta. A mindkét nem edzőinek közel háromnegyede 12 évnél fiatalabbakat edz, míg a fiúcsapatok között találjuk a legtöbb idősebb korosztályt, az akadémiákon viszont a lánycsapatok edzői dolgoznak legnagyobb arányban. Ezek a különbségek alapvető hatással lehetnek a szakemberek filozófiájára, az interjúalanyok azonban rámutattak arra, hogy bár az edzésgyakorlatok azonosak a fiúk és a lányok edzésein, a tanítványok neme a pedagógiai és a szakmai munkában egyaránt különbséget jelent.

A legtöbb különbség a fiúk és a mindkét nemmel dolgozó szakemberek között adódott, a lányok és a másik két csoport edzőinek véleménye azonos mértékben tért el. Ez azt jelzi, hogy a lánycsapatok edzői attitűdjeikben és pedagógiai szemléletükben közelebb állnak a mindkét nemmel, zömében a legfiatalabb korosztályokkal dolgozó szakemberekhez. Utóbbi csoport nagyobb hangsúlyt fektet arra, hogy játékosaik jól érezzék magukat az edzéseken és pozitívan viszonyuljanak hozzájuk.

A különböző szempontok alapján létrehozott csoportok közül a legkevesebb szignifikáns különbséget az egyesületek és az akadémiák edzőinek nézetei eredményezték. Véleményük leginkább a sportszakmai kérdésekben tér el, míg az edzői tulajdonságokat illetően teljes az egyetértés köztük. A válaszok az akadémiák jobb körülményeire utalnak, illetve jelzik az egyesületek és az akadémiák eltérő céljait. A szakmai munka az akadémiákon érthetően fontosabb; nyilvánvaló elvárás az edzőktől a magas szintű tudás és a folyamatos önképzés, ami feltehetően már az edzők kiválasztásában is szerepet játszik. A célok különbözősége eredményezi azt, hogy az egyesületek edzői nagyobb mértékű alkalmazkodásra kényszerülnek, habár a játékosok megtartása nemcsak a kisebb, hanem a nagyobb egyesületekben és az akadémiákon is fontos feladat.

Az akadémiai és az egyesületi szakemberek meggyőződései a legfontosabb kérdésekben alig különböznek, ami jól mutatja a kosárlabda akadémiai sajátos hazai helyzetét: a minősítés nem feltétlenül a klubban folyó munka minősége alapján nyerhető el, hanem más, egyéb megfontolások vezetik a cím odaítélőit.

6 ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK

A társaságiadó-kedvezmény lehetősége – a többi kiemelt sportághoz hasonlóan – a hazai kosárlabdaéletben is gyökeres változásokat generált. A kutatásban résztvevő edzők szerint a tao-források felhasználása a munka körülményeiben és az edzői szakma elismertségében egyértelműen pozitív változásokat hozott. A játékosok számának növekedése remélhetőleg nemcsak annak köszönhető, hogy a klubok a tao-keret növelése érdekében minél több sportolót igazolnak le, hanem annak is, hogy az edzők nagyobb figyelmet fordítanak a fiatalok számára vonzó környezet megteremtésére. Szintén öröndetes, hogy az edzők annak ellenére szívesen végzik munkájukat, hogy többségük nem érzi túlzottan megbecsültnek munkáját, egy részük még mindig alulfizetettnek gondolja magát, és munkakörülményeivel sem mindenki maradéktalanul elégedett. Továbbra is megoldandó feladat maradt az edzők közti kapcsolatok javítása, az elfogadó légkör megteremtése elősegítené a szakmai párbeszédet – ami főképp a fiatal edzők tanulását és fejlődését könnyítené meg –, emellett jó hatással lenne az edzők mérkőzéseken tapasztalt viselkedésére is.

Az eredmények azt sejtetik, hogy az edzők nem csupán a mozgáskészségek kialakítását tekintik feladatuknak, hanem a kutatók ajánlásaival összhangban egyéb, a sportolók holisztikus fejlesztését célzó területeket is fontosnak tartanak (Cronin & Allen, 2018; Lara-Bercial et al., 2017; Strachan et al., 2011; Strand, 2013). Tisztában vannak a munkához szükséges emberi és szakmai kvalitásokkal, valamint a nevelési és a szakmai szempontokat is fontosnak tartják. A válaszok ugyanakkor utalnak a teljesítmény- és versenyzésközpontú szemléletre, ami már a fiatal korosztályok esetében is jellemzően megjelenik. Az eredmények ellenére a gyakorlat azt mutatja, hogy e kettősség feloldása, illetve szintézise nem mindig valósul meg eredményesen, az edzők időnként hajlamosak túlzott mértékben egyik vagy másik irányba eltolódnak. Főleg a nagyobb, kiválasztással dolgozó klubokban figyelhető meg az edzők eredménycentrikussága, a büntetés általánosan elfogadott alkalmazását és a reklamálással szembeni toleranciát a kérdőívre adott válaszok is megerősítik. Nevelési szerepkörükben az edzők olykor kevésbé tudatosak, viselkedésüket nem minden helyzetben képesek kontrollálni, így példaképként időnként elbuknak. Kulcsfontosságú lenne, hogy a szakemberek a lehető legtöbbször

viselkedésük rövid- és hosszú távú következményeit szem előtt tartva reagáljanak az eseményekre.

A háttérváltozók szerint felállított edzői csoportok elemzése azt mutatja, hogy az edző nézeteire és attitűdjeire az edző neme a legnagyobb, a klub minősítése a legkisebb hatású, a csapat neme és az edzői tapasztalat pedig közel ugyanolyan mértékben hat az edzői gondolkodásra. Fenti változókon kívül minden bizonnyal a játékosok életkora is formálja az edzői szemléletet, amit a kutatás keretein belül leginkább a mindkét nemmel foglalkozó edzők értékeléseinek különbözősége mutat.

Az eredmények alapján megfogalmazott ajánlások:

- Az edzők megbecsültségét növelni szükséges, hogy elégedettségük pozitív irányba változzon és motiváltságuk fennmaradjon, ami elengedhetetlen mind a sportolói létszám, mind a sportág nemzetközi versenyképességének növeléséhez.
- A kluboknak a társaságiadó-kedvezmény lehetőségét arra is fel kell használniuk, hogy olyan, hosszú távon működtethető rendszert hozzanak létre, mely a tao megszűnése után is biztosítja tevékenységük fenntarthatóságát.
- Az edzők közti kapcsolatokat javítani kell olyan programok szervezésével, melyek lehetővé teszik egymás alaposabb, versenyhelyzettől független megismerését.
- A rekreációs szintű kosárlabdázás lehetőségét biztosítani szükséges a klubokban, hogy minél több fiatal ismerkedjen meg a sportággal és sportolhasson versenyzési kényszer nélkül.
- Az edzőképzéseken és továbbképzéseken nagyobb hangsúlyt kell helyezni az elmélet és a gyakorlat összekapcsolására, valamint a nevelési feladatok kivitelezési lehetőségeinek tudatosítására.
- Célszerű lenne növelni a női edzők létszámát, mivel számos téren ki lehet használni a férfiaktól eltérő tulajdonságaikat, emellett ambiciózusak is, ezért ideje a magasabb pozíciókat is megnyitni előttük.
- A gyermekek első edzéseitől kezdve kívánatos lenne a lányok és a fiúk közti különbségeket figyelembe venni, hogy az elsősorban a lányok körében tapasztalható, indokolatlanul magas lemorzsolódási arány csökkenjen.

Az edzők gondolkodásának megismerése fontos adalékokkal szolgál a sportágban folyó munka jellemzőinek megértéséhez, ami alapvető a sportolás körülményeinek javításához és a szakemberek elégedettségének növeléséhez. Az eredmények segíthetnek tudatosabban tervezni az edzői tevékenységet, emellett útmutatóként szolgálhatnak az edzőképzés tananyagának

megtervezéséhez és az edzők szemléletének alakításához. Habár az edző megítélésében nem lehet figyelmen kívül hagyni egyéni személyiségjegyeit, a potenciális erősségek ismeretében a klubok stratégiai és szakmai vezetői az adott csapat és az annak leginkább megfelelő felkészültségű és habitusú edző párosításával sokat tehetnek az edzők és a sportolók sikeres együttműködéséért. A sportkörnyezet további kutatása minden bizonnyal hasznos lenne ahhoz, hogy a sportban résztvevők mindegyike megtalálja számítását, és a lehető legnagyobb mértékű harmóniában működjenek együtt közös és egyéni céljaik érdekében.

A TÉZISEK IRODALOMJEGYZÉKE

- Avcı, K., Çepikkurt, F., & Kale, E. (2018). Examination of the relationship between coach-athlete communication levels and perceived motivational climate for volleyball players. *Universal Journal of Educational Research*, 6(2), 346-353. <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060218>
- Balogh, J. (2019). A TAO rendszer hatása a kosárlabdaedzők elégedettségére és a sportkörnyezetre. *Magyar Edző*, 21(2), 49-52.
- Batista, M. B., Romanzini, C. L., Barbosa, C. C., Blasquez Shigaki, G., Romanzini, M., & Ronque, E. R. (2019). Participation in sports in childhood and adolescence and physical activity in adulthood: A systematic review. *Journal of Sports Sciences*, 37(19), 2253-2262. <https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1627696>
- Biróné Nagy E. (2004). A sportoló felkészítése pedagógiai folyamat; célja a teljesítménycsökkenés. In Biróné Nagy E. (Szerk.), *Sportpedagógia* (pp. 95-124). Dialóg Campus.
- Cale, L., & Harris, J. (2011). Learning about health through physical education and youth sport. In K. Armour (Ed.), *Sport pedagogy: An introduction for teaching and coaching* (pp. 53-64). Pearson Education. <https://doi.org/10.4324/9781315847108>
- Cassidy, T., Jones, R., & Potrac, P. (2009). *Understanding sports coaching: The social, cultural and pedagogical foundations of coaching practice* (2nd ed.). Routledge.
- Cronin, L. D., & Allen, J. (2018). Examining the relationships among the coaching climate, life skills development and well-being in sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 815-827. <https://doi.org/10.1177/1747954118787949>
- Ferrar, P., Hosea, L., Henson, M., Dubina, N., Krueger, G., Staff, J., & Gilbert, W. (2018). Building high performing coach-athlete relationships: The USOC's national team coach leadership education program (NTCLEP). *International Sport Coaching Journal*, 5(1), 60-70. <https://doi.org/10.1123/iscj.2017-0102>
- Gordon, D. (2009). *Coaching science*. Learning Matters.
- Gould, D., & Mallett, C. (2021). The coaching role. In D. Gould, & C. Mallett (Eds.), *Sport Coaches' Handbook* (pp. 1-13). Human Kinetics.
- Gösi Zs. (2017). A sportszövetségek bevételi szerkezetének és vagyonának változása 2011 és 2015 között. In Szmodis, M., & Szóts, G. (Eds.), *A sportirányítás gazdasági kérdései*. Magyar Sporttudományi Füzetek – XVI. (pp. 91-108). Magyar Sporttudományi Társaság.

- Haskins, D. (2010). *Coaching the whole child: Positive development through sport*. The National Coaching Foundation.
- Jowett, S., Adie, J. W., Bartholomew, K. J., Yang, S. X., Gustafsson, H., & Lopez-Jiménez, A. (2017). Motivational processes in the coach-athlete relationship: A multi-cultural self-determination approach. *Psychology of Sport and Exercise*, 32, 143-152. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2017.06.004>
- Kanczler I., & Nagykáldi Cs. (2008). A sportoló képe a reális és az ideális edzőről. *Kalokagathia* 46(2-3), 152-159.
- Krulj-Dražković, J., Vidosavljević, S., & Arsić, R. (2011). The coaches the pedagogue. *Activities in Physical Education & Sport*, 1(2), 215-219.
- Lara-Bercial, S., North, J., Hämmäläinen, K., Oltmanns, K., Minkhorst, J., & Petrovic, L. (2017). *The European Sport Coaching Framework*. Human Kinetics.
- Mallett, C. J. (2013). Roles and responsibilities of the coach. In F. Pyke (Ed.), *Coaching excellence* (pp. 3-11). Human Kinetics.
- Miles, A. (2003). *What is sport coaching? (Coaching essentials)*. Coachwise Solutions.
- Nádori L. (1991). *Az edzés elmélete és módszertana*. Magyar Testnevelési Egyetem.
- Palomäki S., Hirvensalo M., Smith K., Raitakari, O., Männistö, S., Hutri-Kähönen, N., & Tammelin, T. (2018). Does organized sport participation during youth predict healthy habits in adulthood? A 28-year longitudinal study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 28(8), 1908–1915. <https://doi.org/10.1111/sms.13205>
- Sárközy T. (2017). A sport mint nemzetstratégiai ágazat. Előnyök és hátrányok, hosszú távú kilátások. *Polgári Szemle*, 13(4-6), 143-159. Doi:10.24307/psz.2017.1212
- Stafford, I. (2011). The essential skills of a coach. In I. Stafford (Ed.), *Coaching children in sport* (pp. 70-83). Routledge.
- Stewart, C. (2013). The negative behaviors of coaches: "Don't be this guy!" *Physical Educator*, 70(1), 1-14. <https://js.sagamorepub.com/pe/article/view/2933>
- Strachan, L., Côté, J., & Deakin, J. (2011). A new view: Exploring positive youth development in elite sport contexts. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 3(1), 9-32. <https://doi.org/10.1080/19398441.2010.541483>
- Strand, B. (2013). Coaching outside the lines: Using team rules to teach character and citizenship in youth sports. *YouthFirst: The Journal of Youth Sports*, 7(1), 32-36.
- Swann, C. (2016). Flow in sport. In L. Harmat, F. Ø. Andersen, F. Ullén, J. Wright, & G. Sadlo (Eds.), *Flow experience: Empirical research and applications* (pp. 51–64). Springer International Publishing AG. https://doi.org/10.1007/978-3-319-28634-1_4
- Vella, S., Oades, L., & Crowe, T. (2011). The role of the coach in facilitating positive youth development: Moving from theory to practice. *Journal of Applied Sport Psychology*, 23(1), 33-48. <https://doi.org/10.1080/10413200.2010.511423>
- Vörös T. (2017). A sportolási hajlandóság növelésében rejlő lehetőségek Kelet-Közép-Európa társadalmi-gazdasági fejlődése tükrében. *Tér és Társadalom*, 31(2), 83-103. Doi:10.17649/TET.31.2.2788)
- Walsh, J. (2011). Becoming an effective youth coach. In K. Armour (Ed.), *Sport pedagogy: An introduction for teaching and coaching* (pp. 287-298). Pearson Education.

PUBLIKÁCIÓK A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁBAN

- Balogh, J. (2019). A TAO rendszer hatása a kosárlabdaedzők elégedettségére és a sportkörnyezetre. *Magyar Edző*, 2, 49-52.
- Balogh, J., & Trzaskoma-Bicsérdy, G. (2019). Különbségek a magyar kosárlabdaedzők szerep- és feladatértékelésében pedagógiai és sportszakmai nézeteik tükrében. *Neveléstudomány*, 3-4, 93-106. Doi:10.21549/NTNY.28.2019.4.2
- Balogh, J., & Trzaskoma-Bicsérdy, G. (2020). Does age matter? Examination of Hungarian basketball coaches' pedagogical beliefs and professional attitudes. *Journal of Education and Training Studies*, 8(7), 10. <https://doi.org/10.11114/jets.v8i7.4786>
- Balogh, J., & Trzaskoma-Bicsérdy, G. (2021). Gender differences in Hungarian basketball coaches' views on their pedagogical and professional roles and responsibilities. *International Sport Coaching Journal*, 8(2), 219-227. <https://doi.org/10.1123/iscj.2020-0010>

EGYÉB PUBLIKÁCIÓK

- Balogh, J. (2017). Posztok és szerepek az európai női kosárlabdázásban a riói olimpián. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 4, 19-30. Doi:10.21846/TST.2017.4.2
- Balogh, J. (2018). A női korosztályos és felnőtt kosárlabda Európa-bajnokságok statisztikai mutatóinak összehasonlító vizsgálata. *Magyar Edző*, 1, 40-42.
- Balogh, J. (2016). A mérkőzések végkimenetelét meghatározó mutatók a 2016-os női U18-as kosárlabda Európa-bajnokságon. In: *46. Mozgásbiológiai Konferencia. Program, előadás-kivonatok* (pp. 33-34).
- Balogh, J. (2019). Nemek közti különbségek a magyar kosárlabdaedzők pedagógiai és szakmai nézeteiben. In: *49. Mozgásbiológiai Konferencia. Program, előadás-kivonatok* (pp. 16-16).